

Substitusjonsplikten

etter produktkontrollen og tilhørende forskrifter

Sjefingeniør Cathrine Skjærgård og
seniorrådgiver Benedikte Strøm

Hvilke krav følger av produktkontrolloven og tilhørende forskrifter?

Produktkontrollen § 3a

- Retter seg mot virksomhet som bruker produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse.
- Innebærer følgende plikter:
 - plikt til å vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko
 - plikt til velge alternativet som medfører minst risiko hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe

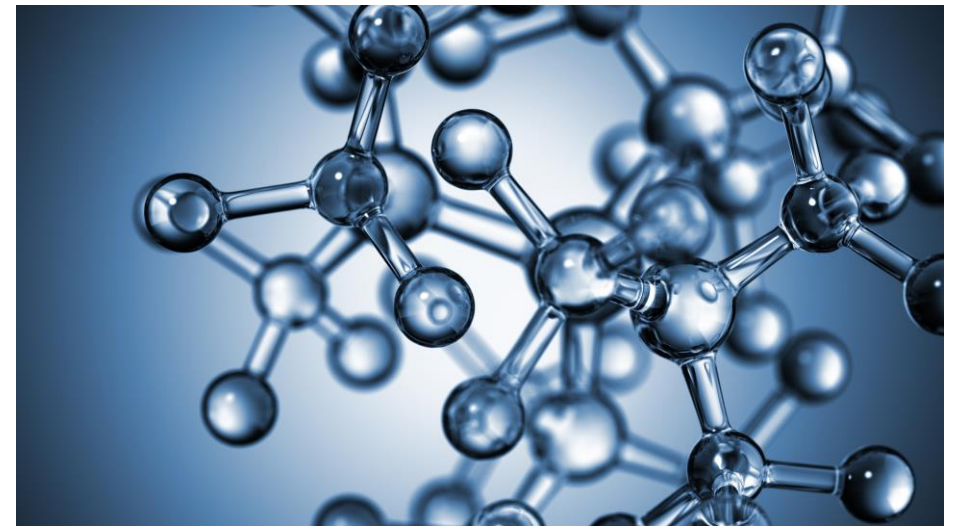

Foto: iStockphoto

Hvordan REACH fremmer substitusjon

- **Registreringsplikten** og plikten til å **formidle opplysninger** i forsyningskjeden
 - Kunnskap om helse- og miljørisiko knyttet til stoffer på markedet kan gi motivasjon til å erstatte farlige stoffer med mindre farlige alternativer.
- **Godkjenningsordningen for SVHC-stoffer oppført i vedlegg XIV**
 - Søknaden skal inneholde en analyse av alternativene.
 - Søknaden skal i mange tilfeller avslås hvis det foreligger egnede alternativer.
- **Restriksjoner på fremstilling, omsetning og bruk i vedlegg XVII**

Hvordan biocidforordningen fremmer substitusjon

- Godkjenning av aktive stoffer
 - SVHC-stoffer skal, som utgangspunkt, ikke godkjennes, jf. art. 5.
 - Dersom SVHC-stoffer og andre stoffer med betenkelige egenskaper godkjennes, skal de betraktes som kandidater til substitusjon, jf. art. 10.
- Godkjenning av biocidprodukter
 - Før biocidprodukter som inneholder aktive stoffer som nevnt i art. 10 nr. 1 godkjennes, skal myndighetene vurdere om det finnes tilstrekkelige alternativer, jf. art. 23.

Foto: John Petter Reinertsen

Tilsyn med etterlevelse av substitusjonsplikten

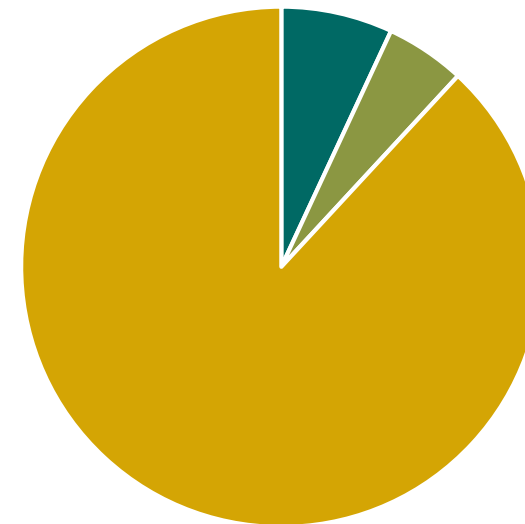

Hvem fører vi tilsyn med?

Substitusjonsplikten retter seg mot bruker av produkt, og vi fører tilsyn med:

- Offshoreindustri
- Landbasert industri*
- Kjemikalieprodusenter

*Fylkesmannen har delegert myndighet til å føre tilsyn med substitusjonsplikten der de er forurensningsmyndighet

■ Kjemikalietilsyn ■ Offshoretilsyn ■ Industritilsyn

Hva kontroller vi?

Substitusjonsvurderinger skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriftens § 5, 2.ledd pkt. 6-7, og vi kontrollerer at virksomhetene har:

- kartlagt helse og miljøfarlige egenskaper ved kjemikaliene som brukes
- vurderer fare for helse og miljø ved bruk
- iverksatt tiltak eller planer for å bytte til mindre farlige alternativer
- har skriftlige rutiner
- regelmessig gjennomgang - kontinuerlig prosess

Hva finner vi?

Gjennomført 149 tilsyn i 2018

- 10 kjemikalieprodusenter, 1 anmerkning
- 6 offshore virksomheter, 1 avvik
- 133 industrikontroller, nær 60 % (48 virksomheter) fikk avvik og 36 % fikk anmerkning.

Avvikene knytter seg i all hovedsak til at virksomheter ikke kan dokumentere at det er gjort substitusjonsvurderinger!

